

**Lenn a földön,
fenn az égen** Pintér Lajos: *fényöröm
fénybánat*, Orpheusz Kiadó,
Budapest, 2015.

Pintér Lajos válogatott költeményeinek gyűjteménye húsz év (1995–2015) java termését mutatja be. Húsz könyve után újabb meritése ez a szerzőnek. Az itt közölt verseket jórészt a *Rajzok a tél falára* (1996), a *Virágnézetünk alapjai* (2002), az *ezüst* (2007), a *tiszavirág* (2009) és a Schrammel Imre kerámikus művésszel együtt megjelentetett *sárkereszt* (2014) című kötetekben olvashattuk. Vélhetőleg fájón nehéz lehetett a kihagyás, a „melyiket szeressem?” dilemmája, de – az oeuvre ismeretében mondom – a kiemelés sikerült. A könyv teljes szövegét tekintve magam is erősítem Alföldy Jenő igényét az eddigi életművet bemutató pályakép megalkotására, annál is inkább, mert egy-egy recenzió – ahogy a jelen írás is – csak néhány jellemzőnek gondolt jegyét képes felmutatni a válogatás egészének. Akkor is így van ez, ha a költő életműve és személye egyaránt közel áll hozzám. (Kabdebó Lórántnak a Forrás decemberi számában megjelent példaadó elemzése hasznos támpont egy pályakép megrajzolásához.)

Pintérrel közösek a gyökereink: a Tisza, a „szege-di nagytáj”, Kecskemét, a régi, ma is velünk élő s a már tovatűnt ismerősök, barátok – eszmélésünk és ifjúságunk felnövelő és máig ható kísérői. Pintér Lajosnál is döntő jelentőségű a „kavicsdobáló” gyermekkor élménye; lírájának egyik vonulata, motívumkincse ezekből az évekből táplálkozik, s kitágulva a felnőtt látásmódját, életérzését is meghatározza.

Költészetének jellemző vonása a hiány, az elvesztett idill fájdalmas megidézése, a kapaszkodó mégsem-eresztése, a nemzedéki „láz” fel-felszítása, Baka István, Bari Károly, Nagy Gáspár, Pinczési Judit, Kántor Péter, Szöllösi Zoltán örök közössége.

A másik éltető eleme a műveknek az intellektuális élményvilág, az ebből kiinduló és a jelenben széttekintő látás. Számptalan megjelenését említhetném a „műszak testvériségét” példázó formai megoldásoknak, az intertextualitás változatainak a Pintér-szövegekben. Most csak egyet idézek fel. Húsz éve már, hogy a feledhetetlen emlékü Szekér Endre bri-

liánsan elemezte – már a jelentős alkotói múlt ismeretében – a Radnóti Miklós költészetéhez kötődő ihletettséget. Ilyen, amikor Radnóti Párizs-élményéből Kecskemét-élmény fakad a költő mindennapi rádöbbenésében. Kifejlik a mélyben, a nyomorban élőkkel való közösség vállalása, de a reménység felvillantása is. Az *ezüst* című vers felütése Petőfit is megidézi („Nem Pesten történt...”, „nem párizsban / történt...”), majd Radnótira alludál: „A Boulevard St Michel s a Rue / Cujas sarkán egy kissé lejt a járda”, „ez kecskeméten / történt / ahol ha jól / figyelsz / itt-ott lejt / a járda”. Végül a de profundis fohász ígérkezik a vers, zárlatában bizakodás is csendül: „ezüst hold / segíts meg / arany nap / ragyogtass”.

Pintérnek jellemzője tehát a folytonosság, a megtartás, a továbbvitel vállalása. Költészete megidézi Ady Katona József-képét, Áprily Lajos *Magányos aktor Kecskeméten* című versét, Illyés és Kodály tisztelgését a *Bánk bán* szerzőjének emléke előtt. A megőrzendő múlt, az ősök emléke így erősíti Pintért a jövőre figyelés, a távlatokba vetett bizalom megélésében. Nincs kétsége: látszik a jövő ígérete. Luca, az első lányunoka kérdései, a világra rácsodálkozó gesztusai bizonyosságot formálnak a halhatatlanság reményéből akkor is, ha csöpp kétkedő keserűség bujkál a „gyermekdalok”-at záró parafrázisban: „török gyerek se gyógyítja / magyar gyerek se gyógyítja”. Folytathatjuk a dalocska szövegét a pintéri költészetet is jellemző szavakat idézve: „sípval, dobbal, nádi hegedűvel”.

Ezen a ponton érdemes utalnom a könyv borítójának hegedűs képére, Tóth Menyhért alkotására. Talán mégis találóbb lett volna a mester csodálatos „fehérség-ábrázolásai” valamelyikének felhasználása, ami szerintem a könyv, a „fényöröm, fénybánat” hangulatához is jobban illett volna.

Fenti gondolataimat mindenekelőtt az olvasói kedv felkeltésére szántam. Biztosan állíthatom: bár a tiszavirág tüneményét mint szimbolikus motívumot gyakran használja a költő, maga a kötet időtálló. A versek fontos darabjai újabb kori líránknak.

Papp István Géza

